Danıştay 8. Daire E.2025/4157 K.2026/645 (09.02.2026)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 8. Daire Başkanlığı 2025/4157 E. , 2026/645 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/4157

Karar No : 2026/645

TEMYİZ İSTEMİNDE BULUNAN (DAVALI): ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ... Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş.

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin...tarih ve E:..., K:... sayılı kararının, temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı şirket tarafından, taşınmazlara konulan dolap ve şemsiyeler için ilan ve reklam asma tahsis ücreti alınmasına ilişkin adına düzenlenen, 2023/1-12 dönemine ait ilan ve reklam asma tahsis ücreti (ışıksız reklam, geçici reklam) konulu ... tarihli, ... dosya nolu, 3.019.500,00-TL tutarlı ve ... tarihli, ... dosya nolu, 6.501.600,00-TL tutarlı ihbarnamelerin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen... tarih ve E:..., K:...sayılı kararda; dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirketin, mülkiyetleri kendisinde olmak kaydıyla dondurma ürünlerinin satışını gerçekleştiren esnaflara kullanmaları maksadıyla belli sayıda dondurma dolapları ve şemsiyeleri verdiği, 23/10/2023 tarihli dilekçeyle muhtelif sayıdaki dondurma dolapları ile şemsiyeler için belli gün sayısı üzerinden işgal harcı ile ilan ve reklam vergisi tahakkuklarının yapılması talebiyle davalı idareye başvuruda bulunduğu, bu başvuru öncesinde; davalı idare görevlilerince 1100 adet dondurma dolabı için bunların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetki alanındaki yerlerde bulunduğuna dair... tarihli ve ... seri numaralı yoklama fişinin, 360 adet dondurma şemsiyesi için de yine bunların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetki alanındaki yerlerde bulunduğuna dair ... tarihli ve ... seri numaralı yoklama fişinin tanzim edildiği, buna istinaden söz konusu dondurma dolapları ve şemsiyeler için 2023/1-12 dönemine ait ilan ve reklam asma tahsis ücreti (ışıksız reklam, geçici reklam) konulu ... tarihli, ... dosya nolu, 3.019.500,00-TL tutarlı ve ... tarihli, ... dosya nolu, 6.501.600,00-TL tutarlı ihbarnamelerin tanzim edilerek davacıya tebliğ edildiği, tebliği üzerine de bu ihbarnamelerin iptaline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 23. maddesinde hangi alanlardan ilan asma ve ilan reklam vergisi alınacağı belirlendiğinden ve maddede sayılan alanlar ile bu alanlardaki bina cephesinde yapılan ilan ve reklamların gelirleri büyükşehir belediyelerine ait olduğundan, bina cephesinde olmayıp, sayılan bu alanlara cephesi bulunan yerlerde ya da büyükşehir belediyelerinin yetki alanında bulunmayan yerlerde yapılan reklamlardan ve ilanlardan büyükşehir belediyelerinin ücret ve vergi almalarının söz konusu olamayacağı, 5216 sayılı Kanun'da büyükşehir belediyeleri ile ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarının ve bunun yanında

mahalli hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi için genel bütçe vergi gelirleri ile belediye gelirlerinin ne şekilde tanzim edileceği belirlendiğinden, mahallinde yapılan yoklamalarda; yapılan ilan ve reklamların bulunduğu yerin tespiti önem taşıdığından, bu hususun tereddüte yol açmayacak şekilde belirlenmesi gerektiği, bu durumda, dava konusu ihbarnamelere esas yoklama fişlerinde, konu dondurma dolaplarının ve şemsiyelerin hepsinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetki alanındaki yerlerde bulunduğu belirtilmekle yetinildiği, bu yoklama fişlerine istinaden de ilan ve reklam asma tahsis ücretini içeren iptal istemine konu ihbarnamelerin düzenlendiğinin görüldüğü, Mahkemelerince de sorulmasına karşın söz konusu dondurma dolaplarının ve şemsiyelerin her birinin kullanıcıları tarafından nereye konulduğuna (ana arter mi, ana arter üzerindeki özel mülkte mi, ana arter dışında mı vs.), İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanında olan yerlerde bulunup bulunmadıklarına, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yetki alanında olan yerlerde ise neresinde ve ne şekilde konumlandırıldığına dair somut bir bilgi belgenin sunulamadığı, dolayısıyla iddia konusu reklamların yapıldığı yerlerin, büyükşehir belediyesinin yetki alanında olduğu tereddüte mahal bırakmayacak şekilde belirlenemediğinden, açıklık taşımayan yoklama fişlerine dayanılarak çıkarılan ilan ve reklam asma tahsis ücretlerine ilişkin dava konusu ihbarnamelerde hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu kararın hukuka ve usule uygun olduğu ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, mevzuat gereği davacının isteği üzerine izin verilen dolap ve şemsiyeler için ilan ve reklam asma tahsis ücreti alınabileceği, talep ve beyan üzerine dolap ve şemsiyeler ilgili yerlere konulduğundan her birine dair ayrı ayrı yoklama fişi tanzimine gerek olmadığı, dolap kabinleri ve şemsiyeler bakımından iki yoklama fişi tanzim edildiği, kaldı ki davacı tarafından daha önceden başvuru yapılarak söz konusu dolap kabinleri ve şemsiyeler için işgal harcı ile ilan ve reklam vergisi tahakkuk ettirilmesinin talep edildiği, ilan ve reklam vergilerinin ödenegeldiği, yetkilerinde olan yerler için ilan ve reklam asma tahsis ücreti istendiği, dolayısıyla yapılan işlemlerin usul ve yasaya uygun olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı şirket tarafından, ihbarnamelere konu şemsiye ve dolapların koyulacağı alanları kendilerinin belirlemediği dolayısıyla ücretin muhatabı olamayacakları, Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği uyarınca asma ve tahsis ücreti tahakkuk ettirilebilmesi için mükellefin bu hizmeti talep etmesi, belediyenin ise asma, tahsis ve bakım hizmeti vermiş olması gerektiği, dava konusu olayda ne böyle bir taleplerinin olduğu ne de belediyenin bu anlamda bir hizmet sağladığı, davalı belediye tarafından ihbarnamelere dayanak yoklama fişleri tebliğ edilmediğinden ücret tahakkuk ettirilen dolap ve şemsiyelerin belediyenin yetki alanında bulunup bulunmadığının dahi belirlenemediği, tahakkuk fişleri mevzuata uygun düzenlense dahi dava konusu ücretin tahakkuku için yasal koşulların oluşmadığı belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'İN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi kararının belirtilen gerekçe ile onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Davacı şirketin, mülkiyetleri kendisinde olmak kaydıyla dondurma ürünlerinin satışını gerçekleştiren esnaflara kullanmaları maksadıyla belli sayıda dondurma dolapları ve şemsiyeleri verdiği, 23/10/2023 tarihli dilekçeyle muhtelif sayıdaki dondurma dolapları ile şemsiyeler için belli gün sayısı üzerinden işgal harcı ile ilan ve reklam vergisi tahakkuklarının yapılması talebiyle davalı idareye başvuruda bulunduğu, bu başvuru öncesinde; davalı idare görevlilerince 1100 adet dondurma dolabı için bunların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetki alanındaki yerlerde bulunduğuna dair... tarihli ve ... seri numaralı yoklama fişinin, 360 adet dondurma şemsiyesi için de yine bunların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı yetki alanındaki yerlerde bulunduğuna dair ... tarihli ve ... seri numaralı yoklama fişinin tanzim edildiği, buna istinaden söz konusu dondurma dolapları ve şemsiyeler için 2023/1-12 dönemine ait ilan ve reklam asma tahsis ücreti (ışıksız reklam, geçici reklam) konulu ... tarihli, ... Dosya Nolu, 3.019.500,00-TL tutarlı ve... tarihli, ... Dosya Nolu, 6.501.600,00-TL tutarlı ihbarnamelerin tanzim edilerek davacıya tebliğ edildiği, tebliği üzerine de bu ihbarnamelerin iptaline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT:

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde; Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı sağlamak,kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak, ilan ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek, meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek görev ve sorumluluğunun büyükşehir belediyelerine ait olduğu, aynı Kanun'un 23. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde de; 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilan ve reklamların vergileri ile asma tahsis ve bakım ücretlerinin büyükşehir belediyelerinin gelirleri arasında olduğu hükme bağlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Belediye Vergileri" başlıklı birinci kısmının "İlan ve Reklam Vergisi" başlıklı ikinci bölümünün "Konu" başlıklı 12. maddesinde "Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir." kuralına yer verilmiştir. Kanun'un "Mükellef ve sorumlu" başlıklı 13. maddesinde "İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir. İlan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar.” kuralı yer almıştır.

Aynı Kanun'un "Ücrete tabi işler" başlıklı 97. maddesinde ise, belediyelerin bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları düzenlenmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Ücret, yapılan bir iş veya hizmet karşılığında ödenen bedeli ifade etmektedir. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97. maddesinde yer alan kural uyarınca belediyeler tarafından yapılacak bir hizmetin ücret konusu yapılabilmesi için o hizmetin harç veya katılım payına konu edilmemiş olması ve hizmetten yararlanacak kişilerin bizzat belediyeden bu hizmetin yapılmasını talep etmiş olmaları gerekmektedir. Bir başka anlatımla harç veya katılma payı konusu yapılmamış olan ve ilgililerin isteği üzerine

sunulacak olan hizmetler için belediyelerce sadece ücret istenebilecektir. (AYM, E.2009/42, K.2011/26, 26/01/2011)

2464 sayılı Kanun'da harç ve harcamalara katılma payı dışında ilgililerin isteği üzerine ücret karşılığı olarak belediyeler tarafından yapılacak işler tek tek sayılmamıştır. Bu konuda yetkili karar organı belediye meclisidir. Bu itibarla anılan mevzuat hükmüyle ücret karşılığı belediyelerce yapılacak işlerin belirlenmesi noktasında belediye meclislerine geniş takdir yetkisi tanınmıştır. Bu kapsamda 2464 sayılı Kanun'da belediyelerce alınacak ücretler konusunda herhangi bir muafiyet ve istisna hükmü de bulunmamaktadır. Bununla birlikte belediye meclisleri bu konuda karar alırken Anayasa ve kanunların çizdiği sınırlar içinde kalmak zorundadırlar. (AYM, Başvuru No: 2015/10008, 04/04/2019, § 60)

Belediye sınırları içerisinde reklam vermenin, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda reklam vergisine tabi kılındığı açık olmakla birlikte, aynı Kanun'un 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki reklamlara ilişkin asma tahsis ve bakım ücretlerinin aynı Kanun'un 97. maddesine göre belirlenebileceği, ancak bu Kanun maddesine göre bir ücret tahakkuk ettirilebilmesi için de harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri bir hizmetin söz konusu olması ve belediyenin de istenen hizmeti ifa etmiş olması gerekmekteyken, dava konusu olayda davacı şirket tarafından istenilen ayrı bir hizmetin ve belediye tarafından ifa edilen bir hizmet de bulunmaması nedenleriyle 2464 sayılı Kanun'un 97. maddesi uyarınca ücret adı altında ayrı bir bedel istenilmesinde yasal isabet bulunmadığından söz konusu tahakkuk işlemlerinde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Bu itibarla dava konusu işlemin iptali yönündeki İstanbul İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf isteminin reddine ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararı neticesi itibarıyla hukuka uygun bulunmuştur.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle,

1. Temyiz isteminin reddine,

2. ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının yukarıda belirtilen gerekçeyle ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına, posta gideri avansından artan tutarın Mahkeme tarafından iadesine,

4. 2577 sayılı Kanunun 50. maddesi uyarınca onama kararının taraflara tebliğini ve bir örneğinin de belirtilen Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesini teminen dosyanın İdare Mahkemesine gönderilmesine,

5. Kesin olarak, 09/02/2026 tarihinde oybirliği ile karar verildi.